

'HENGELO WAS HOLLAND OP ZIJN BEST'

en hun toewijding. Geen fanfares, geen gejubel, geen bloemen. En gelukkig geen toespraken. Alleen een grote menselijkheid, voor geen zorgen of moeiten terugdeinzend.

Wij zijn er aangekomen als vagebonden, in lompen gekleed, afgetobd, lijdend en lusteloos. Drie dagen later hebben wij onze gastheren verlaten, gestoken in goede kleren, goed gevoed, met geschenken overladen en met vertrouwen in de toekomst.

Hengelo was Holland op zijn best.¹

Frequenter zijn andere relazen waaruit o.m. blijkt dat de ontvangst in Nederland schril afstak bij die in Frankrijk. Anne Berendsen, in '41 gearresteerd als medewerkster van een spionagegroep, die in april '45 met alle andere vrouwelijke gevangenen (in totaal ca. zeventhonderdvijftig, onder wie vier-en-dertig Nederlandse) door een colonne van het Zwitserse Rode Kruis was opgehaald uit het concentratiekamp Mauthausen, reed op 7 mei via Genève met een trein Frankrijk binnen. 'Daar was', noteerde zij een week later in Parijs,

'dadelijk op het eerste station een muziekkorps met de *Marseillaise*. Het ging in Zwitserland erom de lijdenden te helpen, in Frankrijk wilde men ook de politieke strijders verwennen. Aan ieder station stonden zij met lekkers voor ons – wijn, koffie, broodjes, eieren, kaas. Een hele school stond er ergens, onder leiding van hun nonnen, met eigengebakken flensjes. Het was evenzeer voor ons, buitenlanders, als voor de Fransen – 'Jullie hebben toch ook voor onze zaak gewerkt?' Het was een roes van een feestelijk welkom. Aan ieder station werden we met gejuich ontvangen en reden we onder gejuich weg.²

Zo ook in Marseille waar in mei en juni de uit Odessa terugkerende ontheemden ontvangen werden in zalen met welgevulde tafels waar op de muren stond: '*Soyez les bienvenus à ce buffet, c'est la France qui vous invite.*'³ Eind mei kwam hier een troepenschip binnen waarop zich een grote groep in Auschwitz en elders in Silezië bevrijde Joodse gedeporteerden bevond. 'Toen het schip', aldus later de jeugdige Ab Caransa, die met zijn vader aan boord was geweest, 'afmeerde aan een met vlaggen en bloemen versierde haven, speelden muziekkorpsen het 'Wien Neerlands bloed' en de *Marseillaise*. De ontvangst was overweldigend: een welkomstwoord van de Nederlandse consul, een medisch onderzoek, fruit, wijn, bier en

¹ Ed. de Nève (ps. van Jean Lenglet): *Glorieuzen* (1946), p. 533. ² Anne Berendsen: *Vrouwenkamp Ravensbrück* (1946), p. 179. ³ Leo Vos: *Cocktail Gollandski-Ruski* (1947), p. 246.